

Nr 23/1970.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
om tillämpning av vissa i riket gällande
författningar rörande explosionsfarliga
ämnen.

Republikens President har i skrivelse den 10 april 1970 meddelat landskapsstyrelsen till kännedom, att han vid föredragning i statsrådet samma dag beslutat förordna, att av Ålands landsting den 12 december 1969 fattat beslut om antagande av landskapslag om explosionsfarliga ämnen skall förfalla. Skrivelsen var av följande lydelse:

"Till Ålands landskapsstyrelse.

Ålands landsting har den 12 december 1969 fattat beslut om antagande av landskapslag om explosionsfarliga ämnen.

Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, efter att hava infordrat Högsta domstolens utlåtande i ärendet, över vilket även Ålandsdelegationen avgivit sitt yttrande, funnit att enligt den granskning underkastade landskapslagen skulle för upprätthållande av allmän säkerhet samt till skydd för liv och egendom, utöver vad i stadgandena om bedrivande av näring därom är föreskrivet, följande i riket utfärdade författningar med senare gjorda ändringar äga tillämpning i landskapet Åland:

- 1) förordningen den 7 mars 1925 angående explosiva ämnen (FFS 93/25),
- 2) statsrådets beslut den 23 juni 1965 innefattande ordningsregler för sprängningsarbete (FFS 362/65),
- 3) förordningen den 30 juni 1966 angående kompetensbrev för övervakare av sprängningsarbete (FFS 386/66),
- 4) förordningen den 2 augusti 1954 om brännbara vätskor (FFS 335/54),
- 5) handels- och industriministeriets beslut den 29 december 1954 om brännbara vätskor (FFS 498/54),
- 6) förordningen den 11 september 1964 om flytgaser (FFS 471/64) samt
- 7) handels- och industriministeriets beslut den 11 september 1964 om flytgaser (FFS 472/64).

I landskapslagen har gjorts vissa undantag från stadgandena i förenämnda förordningar och beslut, varjämte i landskapslagen intagits stadganden från den i riket gällande lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen.

Enligt 13 § 1 mom. 13 punkten självstyrelselagen för Åland tillkommer landstinget lagstiftningsbehörighet beträffande eldfarliga oljor och jämväl beträffande explosiva ämnen i den mån statens säkerhet härav icke beröres. Till den del landskapslagen gäller andra brännbara

vätskor än eldfarliga oljor samt kondenserade, brännbara gaser och flytgaser måste det med stöd av 21 punkten samma moment anses underligga landstingets befogenhet, emedan dessa ämnen i flera hänseenden är jämförbara med eldfarliga oljor och explosiva ämnen samt den reglering de underkastats har avseende på allmän ordning och säkerhet, branskydd samt utövande av näring, på vilka områden lagstiftningen jämlikt 9, 12 och 19 punkterna nämnda moment tillkommer landskapet. Den omständigheten att förenämnda i riket gällande förordningar och beslut, vilka enligt landskapslagen skulle äga tillämpning i landskapet, jämväl innehåller stadganden av rikslagstiftningsnatur, föranleder med beaktande av 14 § 4 mom. självstyrelselagen icke i och för sig anmärkning i behörighetsavseende.

Lagstiftningen angående arbetarskydd har i 11 § 2 mom. 9 punkten självstyrelselagen förbehållits riket. Statsrådets beslut den 23 juni 1965 innefattande ordningsregler för sprängningsarbete har utfärdats med stöd av 47 § lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete och hänför sig sålunda till lagstiftningen om arbetarskydd. Förordningen den 30 juni 1966 angående kompetensbrev för övervakare av sprängningsarbete, som utfärdats med stöd av nämnda lag om skydd i arbete och lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen, ansluter sig till statsrådets sagda beslut, vilket en jämförelse av beslutets 2 § med förordningens stadganden ådagalägger, varför även förordningen bör hänföras till lagstiftningen om arbetarskydd. Då beslutet och förordningen således såsom rikslagstiftning gäller i landskapet, har landstinget icke ägt behörighet att medelst landskapslag förordna, att de såsom landskapslagstiftning skall tillämpas i landskapet, än mindre, såsom i 2 § 2 mom. av landskapslagen skett, tillägga landskapsstyrelsen befogenhet att utfärda kompetensbrev för övervakare av sprängningsarbete, vilken befogenhet enligt förordningen tillkommer socialministeriet, numera social- och hälsovårdsministeriet, eller att i 16 § 2 mom. av landskapslagen intaga en från motsvarande rikslagstiftning avvikande bestämmelse om rätt att på grund av tidigare erhållet intyg tjänstgöra som laddare i sprängningsarbeten.

I 2 § 1 mom. av landskapslagen bestämmes att till den del förvaltningen grundar sig på landskapets behörighet till lagstiftning på det genom landskapslagen reglerade området landskapsstyrelsen är behörig att bevilja tillstånd och godkänna ansvarig ledning i de fall, som jämlikt de i 1 § 1 mom. av landskapslagen uppräknade författningarna ankommer på handels- och industriministeriet eller länsstyrelse. Enligt 14 § 2 mom. 7 punkten förordningen den 15 juni 1961 om polisväsendet

i landskapet Åland, som är i 20 § självstyrelselagen avsedd förordning, ankommer det på landskapsstyrelsen såsom organ för landskapets polisförvaltning att vaka över att författningarna angående eldfarliga och explosiva ämnen efterlevas samt att i samråd med landshövdingen meddela sådant tillstånd till näringsutövning, som i sagda författningar omförmäles. I nämnda 20 § självstyrelselagen stadgas att genom förordning må, med landskapsstyrelsens begivande, å rikets allmänna förvaltning ankommande uppgifter för viss tid eller tillsvidare tilldelas landskapsförvaltningen ävensom till landskapsförvaltningen hörande uppgifter överföras på rikets allmänna förvaltning. Utan hinder av sådan förordning må landstinget inom gränserna för sin lagstiftningsbehörighet antaga landskapslag, som innebär ändring av förordningen. Ej må dock sådan landskapslag träda i kraft, innan förordningen ändrats eller upphävts. Uppsäges förordningen eller antages landskapslag, som innebär ändring av förordningen, skall förordning om ändringen eller upphävandet utfärdas inom ett år, räknat från uppsägningen eller från den tidpunkt, då det framgått, att republikens president icke begagnat sig av sin rätt att låta landskapslagen förfalla. Då landskapslagen sålunda innebär en ändring av berörda förordning om polisväsendet i landskapet Åland, kan landskapslagen träda i kraft den 1 maj 1970 endast under förutsättning, att sagda förordning därförinnan ändras. Det är dock att observera, att meddelandet av tillstånd till näringsutövning, som omförmäles i författningarna om explosiva ämnen, uppenbarligen tilldelats landskapsstyrelsen och landshövdingen gemensamt därför, att ärendet i allmänhet kan anses beröra även statens säkerhet, beträffande vilken lagstiftningen ankommer på riket. Detta borde ha beaktats i landskapslagen.

Bland de stadganden, som upptagits i landskapslagen från lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen, ingår bestämmelser rörande rättegångsväsendet, i vilket ämne lagstiftningen är uteslutande förbehållen rikets lagstiftande organ, ävensom stadganden innehållande straffbestämmelser och andra påföljder för brott, vilka enligt 13 § 1 mom. 11 punkten självstyrelselagen icke underliggert landstingets lagstiftningsbehörighet. Ifrågavarande i 9, 10 och 12 § av landskapslagen ingående stadganden av rikslagstiftningsnatur är visserligen överensstämmande med motsvarande stadganden i berörda rikslag, men landskapslagen har avfattats så, att stadgandena skulle gälla samtliga i 1 § 1 mom. av landskapslagen uppräknade förordningar och beslut, ehuru de i riket icke omfattar de i 1 och 2 punkterna sistsagda moment nämnda författningarna, vilka icke utfärdats med stöd av lagen om ex-

plosionsfarliga ämnen och av vilka den i 1 punkten nämnda innehåller motsvarande delvis avvikande stadganden. Landstinget har således jämväl på denna punkt överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

Det i 11 § av landskapslagen ingående stadgandet angående den allmänna strafflagen har med stöd av 14 § 4 mom. självstyrelselagen kunnat upptagas i landskapslagen och dess bestämmelser om bötesstraff samt vite och annat äventyr omfattas enligt 13 § 1 mom. 11 punkten självstyrelselagen av landstingets behörighet.

Då landstinget i ovananförda hänseenden överskridit sin lagstiftningsbehörighet, har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen beslutat förordna, att förevarande landskapslag skall förfalla; vilket Landskapsstyrelsen härmed till kännedom meddelas.

Helsingfors, i Statsrådet den 10 april 1970.

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Urho Kekkonen

T.f. justitieminister S. Suorttanen."

Till grund för landstingets beslut låg landskapsstyrelsens framställning nr 36/1969, lagutskottets betänkande nr 7/1969-70 och stora utskottets betänkande nr 15/1969-70.

Av Presidentens skrivelse framgår sålunda att landstinget icke ägt behörighet att i landskapslag förordna, att statsrådets beslut den 23 juni 1965 innefattande ordningsregler för sprängningsarbete och förordningen den 30 juni 1966 angående kompetensbrev för övervakare av sprängningsarbete skulle äga tillämpning i landskapet. Landstinget ägde icke heller meddela landskapsstyrelsen befogenhet att utfärda kompetensbrev för övervakare av sprängningsarbete, vilken befogenhet enligt sistsagda förordning tillkommer social- och hälsovårdsministeriet.

På grund härav föreslår landskapsstyrelsen, att sagda författningar skulle utgå ur lagförslagets 1 § samtidigt som landskapsstyrelsen i skrivelse anmodat direktionen för Ålands yrkesskola att utreda frågan om anordnande av utbildning för laddare inom ramen för yrkesskolans verksamhet.

I landskapslagen hade intagits stadganden från den i riket gällande lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (FFS 263/53). Bland dessa stadganden ingick bestämmelser rörande rättegångsväsendet samt stadganden, vilka upptar straffbestämmelser och andra påföljder för brott och vilka icke underliggert landstingets lagstiftningsbehörighet. Bestämmelserna hade visserligen kunnat införas i landskapslagen, men borde i så fall ha avfattats så, att stadgandena icke skulle gälla de

-5-

i 1 § 1 mom. 1) och 2) punkterna nämnda författningarna. För att undvika en upprepning av eller en ytterligare hänvisning till i riket gällande motsvarande stadganden har landskapsstyrelsen ansett det mest ändamålsenligt att i såkallad "blankettform" även antaga rikets lag den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen. Detta föranleder ett tillägg till 1 § 1 mom. och en ändring av lagens rubrik samtidigt som 6 och 8 - 15 §§ av landstingsbeslutet kunnat utgå.

I den nu föreslagna lydelsen av 2 § 1 mom., har 14 § 2 mom. 7) punkten förordningen den 15 juni 1961 om polisväsendet i landskapet Åland beaktats.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande
explosionsfarliga ämnen.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För upprätthållande av allmän säkerhet samt till skydd för liv och egenöm skall, utöver vad i stadgandena om bedrivande av näring därom är föreskrivet, följande i riket utfärdade författningar jämte senare gjorda ändringar äga tillämpning i landskapet Åland:

- 1) lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (FFS 263/53);
- 2) förordningen den 7 mars 1925 angående explosiva ämnen (FFS 93/25);
- 3) förordningen den 2 augusti 1954 om brännbara vätskor (FFS 335/54);
- 4) handels- och industriministeriets beslut den 29 december 1954 om brännbara vätskor (FFS 498/54);
- 5) förordningen den 11 september 1964 om flytgaser (FFS 471/64); samt
- 6) handels- och industriministeriets beslut den 11 september 1964 om flytgaser (FFS 472/64).

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat vare dock envar inom landskapet bosatt, av försäljaren känd och pålitlig, myndig person tillåtet att i affär, som idkar handel med explosiva ämnen, för jordbruksändamål och byggnadsföretag utan tillståndsbevis inköpa och använda högst ett kilogram dynamit samt 25 stycken stubb- eller forcitbomber jämte erforderliga tändhattar.

Sker främdeles ändringar i de i 1 mom. nämnda författningarna, skall de ändrade stadgandena, såvitt icke annat följer av stadgandena i denna lag, gälla i landskapet från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

-6-

Om införsel och utförsel av explosiva ämnen gäller vad därom i riket särskilt är stadgat.

2 §.

Till den del förvaltningen grundar sig på landskapets behörighet till lagstiftning på området är landskapsstyrelsen behörig att bevilja tillstånd och godkänna ansvarig ledning i de fall, som jämlikt de i 1 § 1 mom. uppräknade författningarna ankommer på handels- och industriministeriet eller länsstyrelse, dock så att tillstånd till näringsutövning, som i sagda författningar omförmäles, meddelas i samråd med landshövdingen.

Beviljat tillstånd och godkännande av ansvarig ledning må, då skäl därtill provas föreligga, återkallas av den myndighet eller de myndigheter som meddelat tillståndet eller godkännandet.

Återkallas tillstånd och har vederbörande icke inom därför utsatt ~~skilj~~lig tid överlätit i tillståndet åsyftade ämnen och produkter, som han innehar, åt annan näringsidkare, som har rätt att inneha sådana, tillfaller de landskapet mot enligt värdering fastställd ersättning. Anses de icke kunna användas för landskapets ändamål, skall de på åtgärd av polismyndighet på orten för ägarens räkning säljas på offentlig auktion.

Då tillstånd återkallas, må polismyndigheten tillika omhändertaga de ämnen och produkter som tillståndet gäller till dess att med dem förfarits såsom i 3 mom. är stadgat.

3 §.

Efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag och de i 1 § 1 mom. uppräknade författningarna övervakas av landskapsstyrelsen och av de övriga övervakningsmyndigheter i landskapet vilka ombetrotts sagda uppgift. Landskapsstyrelsen må även för övervakningen anlita i riket verkande inspektorat.

Om den på yrkesinspektionsmyndigheterna ankommande övervakning som avser arbetarskydd är särskilt stadgat.

4 §.

Värdering, varom stadgas i 2 §, verkställs av två därtill av landskapsstyrelsen förordnade ojäviga, sakkunniga personer i närvaro av polismyndighet. Ämnets eller produktens ägare eller innehavare skall bevisligen kallas till värderingen, men hans frånvaro hindrar icke dess verkställande.

5 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Genom densamma upphäves:

1) förordningen den 4 december 1915 angående tillverkning, försäljning, inköp, förvaring och transport av explosiva ämnen (FFS 86/15) jämte däri senare företagna ändringar, såvitt stadgandena i sagda förordning är att hänföra till landskapets lagstiftningsbehörighet;

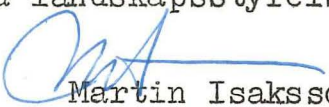
2) landskapslagen den 4 april 1963 om brännbara vätskor (12/63);
samt

3) landskapslagen den 16 november 1965 om flytgaser (38/65).

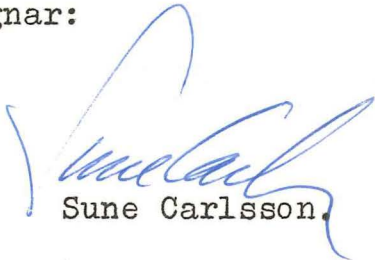
Mariehamn, den 20 augusti 1970.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

 Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare

 Sune Carlsson.